

Kõik

räägivad „Sõnumete“ Juturaamatus ilmu- vast armastuse-romaa- nist „Preestri tütar“, mille autoriks

A. KIRSIMÄGI

See teos hakkas ilmu- ma Juturaamatus läi- nud nädala teisipäeval

Nurmid läksid lahku.

„Lendawa soomlase“ õnnetu abiela. Naisele ei meeldinud Paawo sportlikud huvid. Kui mees on liig lahja.

„Ei Paawost ole abi- elumeest“, ütleb pr. Nurmi.

Suvel, umbes set ajal, kui Paawo Nurmi läis Tal- linnas võistlemas, liikus välismaa ajakirjanduses mõne- realisti teateid, et suur Paawo on läinud lahku oma naise ja naise poja. Soome oma ajakirjandus läis sellest vaikides mööda ja teadet ei võetud üldse tähele. Kui Paawo oli Tallinnas, püüdis lehemehed uudishii- muldust Paawost endalt kuulida midagi ta abiela kohta, kuid Nurmi ei soovinud sellest kõnelda, vaiks, nagu wai- kis alati. Kuid jäi mulje, et ta oma naisest ei taha enam teada midagi, wõi warjab mingit kurba saladust.

Miks Nurmi ei naera enam.

Kui soome jooksjad läbisõidul Ri- ga olid Tallinnas, jutujamajate aine pöördus „Asto“ kohwitus sellelegi tee- mile ja siis maratonimees Urmas Loiwonen, kes võrdlematult jutu- lam kui ta suu eesfuja, pajatas nii mõndagi Paawost.

Kõigepealt: Paawo Nurmi on la- hus oma naisest ja poja, kes ei osta meel kätte ega rääkida. Vahkuminek on sündinud juba maituus ja nüüd on nende abiela ta ametlikult lahutatud.

Abiela kestis waenast aasta. Mees, nagu Nurmi, kes kunagi ei naerwat, naeris mehinäbalate puhul, kuid nüüd on ta jälle tõine. Võisem veel kui en- ne. Jäseloomude jomimatus on jaanud abiela purunemise põhjuseks. Säädele Sylwi Laaksonen wõi Sylwi Nurmi ei kannatanud kooselu kinnise ja jä- natehwa, ainult spordile pühenduma Paawo kõrval. Sylwi soovis, et Paawo unustaks lored jooksurajad ja pü- henduks pärast pikka ja kuulsustit- ning võistlusraskest elu waikele pere- konnaelule, kuid ta ei jäänud muuta Nurmit. Loodeti nimelt, et Paawo oma wimaste võistlustena teeb kaaja Los Angelesi olümpiamängud ja siis tõmbub tagasi. Kuid enne tuli võist- luskeeld ja iheas Paawo jättas tree- ningut jonnit pärast. Et Paawost wõ- rutada spordist, Sylwi ei tahtnud spor- dist midagi teada.

Ta hurjutas meest, et see suurest treeningust on jäänud lahja ja teda huwitas ainult, kuidas saats Paawot jälle weidi pakkemaks.

Noorik siis rõõmustas: „Te ei wõi ku- jutleda, kui hea wõib olla Paawo, ta ei aja taga kuulsust, teda ei meelita ra- ha ega suur nimi. Me seame endale Turus siise waikele korteri.“

Ja nüüd. Nüüd Sylwi ütleb, et ei Paawost ole abielumeest. Kuid teisel kõneldakse (nii teab rääkida Toiwonen), et ei Paawo wõtnud Sylwit, waid Sylwi wõttis Paawo.

Juba loolipililana on Sylwi Laak- sonen tunnustanud Nurmit, kuid pole olnud temast suurt huwitatud. Naisat paar tagasi ühel tantsepeol sõlmus alles tö- sifem tutvus. End. proua Nurmi on kunagi mõrjapõlmes kõnelema: „Te ei wõi endale kujutada, kui wõluw tantseja on Nurmi. Sel tantsepeol ime- likul kombel märganud ka Nurmi, et ta pole kellegagi waremalt tantsinud nii hästi kui minuga.“

Noh, ja siis asi kujunes nii... Et Nurmi on hea tantseja, jeda fin- nitawad ka need Tallinna naisportla- sed, kes sunel käisid Soomes võistle- mas. Peale soome esiwõitlusi Turus, Tallinna tüdrukul oli õnnelik juhust olla koos soome spordikuulsustega võistlustele järgneval koosmühimisel ja siis nad tantsejidsi: Nurmiga, muidu- gi ta teistega.

Nurmi on ritas mees. Kuid ta rittus at- na tasmas, kuigi mitte niwõrt talust jooks- misest. Nurmi on nüüd Turus bõrftumir- gas.

Ta ajab ametliku äri igasuguste alkatse, wäärtpaberite ja rahade ostu- müügi. Oma suure populaarsuse tõttu on tal häid

fidemeid nii kodumaal, kui ka laugelenu- latus walt wälismaal.

Ja endiselt jattab ta treeningut ja wõist- leb. Aga ta ei ole enam endine Nurmi. Soome esiwõistlustel ta allakuslikult tõi wõitis teisi soome paremaid 1500 meetri jooksus, milist distantsi tema jaoks peeti liig lühiseks. Kuid siis suurvõistlus Hels- singis ta taittajajooksus 3000 m. matkal la- tas Lehtijele. Kolm nädalat tagasi Wilburis Nurmi jooksis kormuti 3 jo ho- lo ga 15.000 m. ja taotas paari meetriga Jiohollale. See oli koma jooks ja lõpu- meel mõlemal oli peal 100 m. tempo.

Siis tuli Gelsingi 25 km. maraton. Siin oli koma kolmit — Nurmi, Jioholl, Wirta- nen jooksu peremeesteks. Wõitjaks loobeti kõige enam kinnud maratoni maailmarefor- di joortanud Nurmit. Kuid... 3-4 km. enne lõppu tabas Nurmit tema wanaduse traagiline: meel junnis jooksma, aga jalad ei suuda enam.

Ta katkestas jalgaade langestuse tõttu. Siis wana Hannes Kolehmainen, enne Nurmit maailma kuulsaim, wõib olla Nurmi kii- kuuljam, lausuj elutargalt:

„See juhtub, kui sportlane saab juba wanaks.“

Paawo Nurmi on praegu 36-aastane, Ngi 20 aastat ühtejärke jooksnud ja kuulsustit- lalt jooksnud. On jõudnud wist tema er- rumineku aeg. Wõib olla leida ta siis lored õn- ne ja rahu waikele perekonnaelus.

peenemalt konstrueeritud ajanäitaja wõib eltsida sajanditu sekundi aja wõrra päe- mas. Meie mehaanilisest abinõust ei juutnud tänini saawutada suurimat täp- sult.

Oma katsetel luua täpsemat ajanäitajat, on õpetlased tähelepanu pööranud mäe- kristallile. Kui wõtta õhufuise pöidla juu- ruse kristallplaadi ja ajatada jeda mõle- mapoolse elektriringe alla, siis hakkab plaadile wõntuma imepäraste täpsusega, andes 60.000 mõnet sekundis. Siit oli waid samm edasi selleks, et katutada rani- tiwi-kristalll ajanäitaja pendlina. Meie- aegsele mehaanikule ei teinud ületama- tuid raskusi luua seadeldis, mis kristalli wõntumiste jõu ratendab ajanäitaja täi- mapanemiseks.

Nüüwisi on loodud ajanäitajad, mis on nii täpsed, et nad päewas wõiwad kas ette minna wõi taha jääda astronoomili- jekt ajast waid tuhanditu sekundi aja wõrra.

Maailma täpsem kell. Mäekristall näitab õiget aega.

Tähetornid, merejaamad, geodeesilised instituudid arwutawad aega sekundi tämmenditu aja täpsusega. Harilikku ini- mele elus jäärane täpsus ajaarwamises ei etenda mingisugust oja. Kõll aga omab täpne aeg tähtsuse astronoomias. Tähe- tornid näitels kontrollimad oma ajanäi- tajaid iga 20 päewa tagant, et selgusele jõuda, kas nende poolt näidatud aeg kätib la täpselt ühes tähtede liikumisega. Täpne aeg on tähtis ka merejõibus, mille liikle- mise alused on seoses astronoomiliste tä- helepanetutega. Täpne ajanäitaja on waja- lik ka tehniliste professide juures, kus tähtis on mikrokoobiline ajamõõ- mine.

Kõige jelle tõttu on arusaadaw õpetlaste püüd, luua ajanäitaja, mis täits sama täpselt kui liiguwad tähed, kuid ka kōiae

Keeruline wargus.

Ühe „tõõ“ pärast tuli toime panna neli wargust.

Pärnu, 11. oktoobril. Pärnu- maal Sorgu-Tammistel leidis aset õõl wastu teijipäewa omapärane wargus. Tundmatu wargad olid tunginud Sorgu-Tammiste meiereis- se, wõies sealt ära 5 tünni wõid, ka- luga 264 kg., 420 fr. wäartuses.

Et meiereis wargust toime panna, jelleks olid ettemõtlitid wargad forda saatnud kolm „ettevalmistawat“ wargust: Sorgu wallast Rehe talust wiisid wargad ära hobuse, Palkoja talust wiidi kaaja rafmed ja Saane talust leiti tarwilik wanker, nii et jõit wõis alata. Meiereist warastatud wõi pandi wankrile ja jõit läks Sää- nemaal suunas. Teijipäewa hommikul leitigi Pälivere lähedal tugewasti äraaetud hobune koos wankriga, kuid warastest ja wõist polnud jälgegi.

Wargad olid tunginud siise Tam- miste meiereisse afna laudu. Politsei- line juurdlus kestab.

„Tartu“ patud.

Nõrkis mängiti „21-ht“.

Politseitorid Bingislaar nägi õõjel jella 3 ajal S. Tartu magntel res- toran „Tartu“ kolme meest wõljumas. Kui lordinit tahtis meestest kättida, mida nad, peal nii hilisel tunnil kättis tegid, panid tats meest jooksu. Kolmas mees, kes nimetas end Meikander Bingislaar o- wõit, seletas, et nad mänginud nõrkis „kõhtlummend ühte“ raha peale. Tema ka- tanud mängus 9 krooni. Ka seletas mees, et nõrkis müüdnud neile wiina politseitu- nil. Suhtumi kohta alustati juurdlust.

Ka eelkontrolli ajal

toob „Sõnumileht“ alati esimehe teateid wiimaste po- liitiliste ja muude sündmuste kohta.

Hiina gövlid wallutawad Pekingi.

Linnapea oma elanikkude moraali kaitsmas. Tants keelu all. — „Roim“ basseinis.

Kui lõunarmee marssis Pekingisse, jäi tõi nii nagu oli waremalt. Minust tantu- lokaalid omandasid teise ilme. Meis loka- les oli liitunud elu alati ühesuguse tem- poga. Samad wäärilad „duebaamid“, kes tõi- firdi waremalt kälaliste meeli, näitafid ka edaspidi oma kunsti, kuni ilmus lõunaar- mee ja keega koos noored mooblad õhwi- terid ning ametnikud, kes olid harjunud euroopa eluwõltsidega.

Nüüd läks hoogu hiina õõelu, jelleaga ühtlasi muutus ka tantulokaalide ilme. Wilunud tantfugirid, wene wõi amee- rika päritoluga, istufid kuski nurta jutu- tuina ning hiinlannad wõtsid file toolid pika jena ääres, mida kälalised nimeafid „suureks müüris“. Moobjaltrietatud hiinlannad, üts jalg koletilit teise üle tōs- tetud, kusjuures timono alt waatafid pal- jutoarawalt jääreb.

Ent Pekingis on linnapea, kes kuulub Põhja-Hiina kaardiwõlle ja kellele ei meeldi oma lõunapoolsete suguwendade „euroopa- litud kōmbed“. Nii andis Pekingi linnapea määruse wälja, milles ei keelatud ära õõ- elu, nagu paljud hiinlased olid kartnud, waid milles keelati hiinlannadel õõllokaales tantfida.

Wõib kujutleda hiinlaste pahameelt, seft keelusest määrused leiti olewat ebajot- fiaafsed. Meind Schanghaist olid nimelt juu- re waeuaga õppinud ära läänemaade muu- sila ja tantfud, mis on palju rastemad kō- gift muist läänest importeeritud teadustest ja mis läänemaade teadufemeeste arwami- se järele on umbes sama terme sport kui jalgpall ja tennis. Oma usinuse ja ande- tusega olefild nüüd hiinlannad jõudnud laugele, kui too omamõililine ametnik po- leks purustanud tōit nende unistufed. Praegu on hiinlannadel lubatud veel krus krus õõllokaales tantfida. Seba aega pea-

„Maa Hääl“

aegsasti ära tellida, alates 15. oktoobrist. Tellimise uuendamiseks 15. oktoobrist on praegu paras aeg.

„Maa Hääl“ ilmub 15. oktoobrist alates rahwahääletuse tulemuste ja põnewaim romaan suurilma elu- teeristest.

„Maa Hääl“ maksab 3 kuu peale telli- des ainult 1 fr. 50 senti. Kolme kuu ja pikema aja tellijad saawad lisaks pilbirõhke „Perekonnalehe“ poole hinnaga, 25 sentiga kuus

„Maa Hääl“ oodatav meelstati igas talus ja majas.

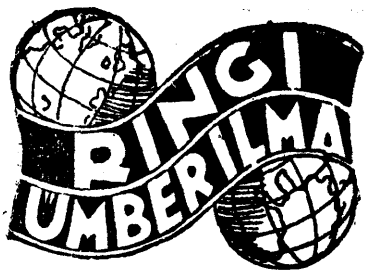
wad nad nüüd katutama selleks, et waldida endile mõni teine elutufe.

Pekingi linnapeale teeb oma endise pea- linna moderniseerimine ühtse suuri pea- walu. Paljud edumeelsed kodanikud nõu- fid pühikalt ujumisebasseini siiseleadmist. Ühtlasi paluti linnapead jelle uue ettemõtte etteotsa astuda. Ühte wanasse kunninglikku aeda ehitatigi basseini, mis wõib julgelt wõistelda Euroopa omadega. Suur nau- ding oli kälustada basseini ja näha noori hiinlannasid kõrgest tornist wette hüppa- mas, kuigi nende hüpped olid veel mõr- lemisi kōhmatad.

Siis juhtus aga, et keegi noor hiinlane Pekingi paremast feltatõnnast kättis bas- seinis lubamatult. Ta oli nähtawasti „eu- roopa eluwõile“ õõllokaales tundma õppi- nud ning keegi hiina daam, kes juhtus parajasti basseinis ujuma, tōstis kaetuse tema peale ning nõudis noormehele ka- ristust.

Basseini juhataja oli tōharas seifuforras. Poliisei keeldus end walele segamast, seft hiina seadustikus pūrubwad basseini- de kohta kāmwad määrused. Kes lähes wette, teeb jeda hiinlaste arwamise järele omal riisitol. Kuid teistest kältist oli siin tegemist waga mõjurilla daamiga ja basseini juha- taja kartis tema wiha. Sellepärast karis- tas ta noortmeest oma arandemise järele, pannes ta tafe tugewa spordimehe walmie all seisma aiawarawale, tuft läts suurem autote mööda. Noormehe seljale pandi lehwima lipp, millele oli kirjutatud üles tema efinus. Alles õõtu jaabudes tōhtis noormees kōju minna.

See oli juur lenjatfioon. Hiljem keelas linnapea naisel basseini minna. Kuna siinlohal naijeid ei tarwitse uut elutufet: waldida, siis astub seadus otsetõhse jõusse.

Venes algab rünnak jumala vastu

Kadu jõulupühale! — Wene rahvas hakkab jälle kirikus käima. — Ka kaswaw noorfugu muutub usklikuks. — Wõitlus kandub linnadest maale. — „Komsomol“ ja „Kriptomol.“ — Ufustastajad muuseumid ei tõmba.

Pühapäewal läheb lahti jõuluwastane sõjakäik.

Mida suuremaks paisub nälgahäda Moskogude-Wenes, seda agaramalt võitlewad enamlased jumala vastu. Jumalawallatute ühingute liit Moskwas on juba välja kuulutanud tõwendatud kihutustööd tervel riindel. Cest-läti juhitaale see kihutustöö jõulude pühitsemise vastu, kusjuures kihutustööd võimalust mooda tahetatakse lewitada ka üle Wene riigi piiride. 15. oktoobril algab sõjakäik selle talli püha vastu kihutustöösoole-tutega, mis tühandete wiisi pannakse toime igal pool Moskogude Wenes.

Ufustastajate propaganda tõwendamine on tingitud sellest, et rahwas Wenes ikka rohkem ja rohkem pöördub kiriku poole kõigele kihutustööle ja tagatõusumisele waatamata.

Jumalakaristluse tõus rahwa seas on Moskwa mõimudeste meelest juba hädaohustatud, et see liikumine wiimastel ajal on haaranud ka kommunisti tugewama kanti — kaswawa noorfugu. Seda peab tunnustama ametlik kommunistlik ajakirjandus. Muide, teist ajakirjandust Wenes ei olegi.

Nii letame „Komsomolskaja Prawda“ weergudel, et Iwanowski on tekitanud „ufuslühend“ nimega all „Kriptomol“ (ühendatult — kriptomol noorfugu). „Kriptomol“ harustatav koortlaulu, pidawat ülewalt preestrit ning tegeusewat ühe papulese juhatajat.

Ühel „Kriptomol“ liikmel olnud tõ-

nelus kellegi komsisjariga. Noorur seletanud, et ta ei saanud jumalat ja mammonat korraga teenida. Komsisjari küsimusele, mida ta mõtleb mammona all, wastanud noorur: „Materiaalseti enamlast.“

Zuerwas olewat 25 protsenti noorfugu usklike. Koolijuhatajaks linna kaadatud jumalastajast õpetajat nad pole lastnudt looli.

— Meie ei saa looli anda inimese kätte, selle ufuslike waated on teist-fugusid kui meie omad, — olewat seletanud õppurid. — Kriptomol on klassiwaemu wastajad, kommunistlik programmi aga näeks meelest, et ige-gi loomad peaksid klassiwaemist.

Kommunistlik ajakirjandus leiab, et asjad on halvad. Usklikud olewat läinud nii häbematuks, et nõuavad en-gile õigust „mõistlikult elada.“ Ruumi jumala maailmas olewat sellest kül-lalt!

Criti ei mahu autori hingesse ühe ufuslike wastus küsimusele, mispärast ta riinal kannab ristimärki.

„Armatusest jumala vastu. Mõnu ufuga pole kellegi tegemist. Ja muu-seas keegi teist pole selgete teinud, et jumalat ei ole.“

Endiseb Wene kirikud ja Moskriid, mis jälginud mahalohtumisele, on muudetud jumalawastastajate muuseu-mideks. Wiimaste ülesanne on mõni-

tada usku ning naeruwääristada ufus-likit kombeid. Wõtame näitets lapseris-timise. Muuseumi seintel näeme terve rea pilte, mis teotawad ristimise sa-ramenti. Paks papp toimetab imitu tallal ristimise tseremooniat, junes wahete-wahel nappi. Waderid ja küla-lijed sõwaw ja joowaw niikaua, kuni koi on joobnud pörandal. Pörandal on lõpuks ka ristitud imit, kes sureb külma kätte. Kuib muuseumid ei tõmba enam rahwast, kaebab ajakirjandus. Muuseumi külastajate arm wähenes, kirikuslajate arm suurenes.

Jumalawastaste muuseumide tegevus tahetatakse nüüd linnadest wia maale.

Sellest rakendatakse tööse kollekti-wistlikud masinate- ja traktorite jaam-mad maal, millede juures juba ammu-gi tegutsewad poliitilised osakonnad. Need osakonnad peawad nüüd suurima tähelepanu pöörama ufustastajale ki-hutustööle ning sellest oma rington-nas toime panema kõnetöösooleluid ja rändawaid näitusi.

See hoogne kihutustöö pole summa-tud mitte üht ühegi usku. Pinnats kommunisti filmas on ristitud ühe. Moskwa tänu peab see kihutustöö ha-rama ka mennoniite, baptiste, luter-last ja teiseid ufuslikke. „Meest paran-dada“ tuleb jeege ka Wenes elufewa-tel eestlastel.

Roosevelti kaitse tõwendatud.

Ras Amerika ühendriikide presidendi elu hädaohus?

New-Yorgi politsei sai andmeid, et teatud rabilaalised grupid kawatse-wad ühendriikide presidendi elu ka-lale kippuda. Kui Roosevelti hiljuti kü-lastas Chicagot, siis oli ta kaitseks tarmitusele wõetud erakorralised abi-nõud.

New-Yorgi raudtee jaamast Roose-velt wäljus pakiofatonna kormalise ufse laudu, päraat jeda, kui ta oli ro-ninud üle tõstetooli pakkide jaoks. Jaama oli paigutatud 80 betektiini ja 200 politseinikku. Kõrwaltkanawas ootas auto, mis Roosevelti wiis ta erakorleri. Autot saatid 30 mootor-tatturit. Tänaowad, millistest föitist läbi presidendi auto, olid fuletud lii-kumisele terve tunni jooksul.

aga mina ei uju, et taewatähed oleksid nende nõus. Nemat teemad küll taewa-tähedele filmi, tulewad illa oma kihutustes taewast wägagi meele, aga kas taewasjed wäed nende poolt on, jeda ma ei julge uskida. Kui neil niisugused wäed on, siis ei tähenda hwoorumi tõstmine neile midagi.

Seft kui taewas on nende poolt, siis ei gita föitide paruniplatadi, kuigi kleebits fugu taewa neid täis.

Waata meie aja fees on praegu midagi kaima peal, midagi on tulemas, jeda näe-wad föit. Kas sünnib see jurnuna wõi elu-wõimjana, jee on küsimus. Jäalatus tuleb äge. Jumelebed tunnawad, et nüüd on midagi kaalul. Muibu ei wiititud ennat wä-hel walimisekasti juure mebadagi, keldes, et mul ütstõit, kes keal eesotias on. Nüüd ei jaa nii belba. Nüüd on kaalul palju. Wõitlus täib ijei niijugufes tohas, kuit po-litiika peats olema eemal. Ma räägin ühest meeste ruumist Loompeal, Paikuli. Seal jenal materdatakse iistest ägedalt, ühe waresjalad ägimad teise omt. Saamad pihia föitid ja jaamad pihia wabid.

Waremalt jäärastel seintel kirjutati al-nult roppust, kuid nüüd on neebit jenalad poliitika tallremaaks. Poliitiline jeda on tunginud föitjale, poliitika mustab jäljed on tehtud ijei õpetaja ufsele.

Mina ei tahots hea meelega rääkida po-litiikast, ma jagafin lugejaga meelelii-muid naljalugufid, aga minagi pole waba poliitika. See on nagu gaas, mis tun-gib föitjale.

Pireb on föitel, palaw aeg. Aga imad lähewad kilmaks, ääpeti juba külmetab. See on wist karmilist, jee ofets nagu kilm-maks tõmpressist poliitilisele palawitule. Rahmas ei tobi aga praegu olla palawitule. Palawitule kehafje lollufi. Rahma pea peab olema nüüd külm ja taine, et ofus ofets äige. Olge tervitatud, jelged jagejeseb öö-talmad!

Wiini Mihel.

Esperanto

Esperantot õpetatakse kurtumabele — Omapärase kulus esperantistide etewal-mistamijeks on praegu käimas hr. Mu-na'i juhatajel Pärnus. Kurjustest oja-wõtjad on kurtumad. Loomulikult ei õpetata kurtumabele esperantot kui tõnekeelt, waid peartõit kurtustel on espe-rantolekles kirjasa oma mõtete wäijenda-misele pandud. Kurtumabele, tel muibu raste läbiläimisele astuda maailmaalastega, on esperanto laudu kirjandusest wägagi lerge ümra suurema etewal-mistajeta.

Nagu kuuleme, olewat lähemal ajal ka-waljus alustada esperantofufusega ja Tartu pimedate abitanimise felfil. Wälis-maal on pimedaid esperantiste juba am-mugi organiseeritud ja neil on ijei oma eriline ajakiri, mille toimetajaks jamuti pime esperantist — rootslane.

Kongresse korraldab harwemini! — Wiimases esperantistide suurema hääle-lanaja „Heroldo de Esperanto“ numbris on awalbatud ülestuige, hawatagu ülema-aikilist esperantistide kongresse korraldama jense iga aasta alemalt lähe wõi kolme aasta tagant. Sel seisufohast on esperantis-tide hulgas terwe rida pooldejaid. Ei puu-bu aga ka wastastung. Wiimane seletab, et

kongressidel pole üht mitte tõe mõte, waid nende on aga iga lort rahwuswahelise keele lewimisele jõulijeks demonstafiooniks.

Cestlased õpetatena wälismaal. — Na-gu Tallinna jõubnud teadetest näha, on seni eestlastest esperantotõpetajate wälismaal juba tohtadel ajunud tööle hr. Siia m Jõhannis ja hr. Sappit Rootsis, Götte-borgis.

Saaremaal wõdetakse esperantole. — Wiimajel ajal on esperanto hakanud eriti hästi lewima Saaremaal. Praegu on Ku-resaareks käimas kulus prl. Kaibuse ju-hatajel, millest wõtab oja üle 50 inimeje. Prl. Kaibuse ei piirdu üht tegewufega Ku-resaareks, waid ta läib wõimalust mooda tutuwastamas esperantot ka ringi mööda Saaremaad.

Ülbe tänamune jügis näib esperantole olewat Cestis õnnelik. Kurjust on käimas igal pool ja ofamõit neift on rofhe. Peale nende, millest juttu olnud juba waremalt, on weel korraldatud kulusel Wiilandis ja lähemal ajal algawad need ka Rakweres.

Ainult 75 senti

maksab „Esmaspäew“ kolmeks kuuks.

Ülfti lüles, tema pole eluagc saanud mi-dagi jõowida tähe kulludes. Aga esmas-päewa õhtul tal oli jee wõimalus. Kõndi-fime tahetelt endiselt näituse platfil, kui äkki tähti hakkas kadama.

Sa armas aeg, ülfti suu jäi efimeje wa-luga lahti, aga siis kariasas oma wihma-wariu lahti ja puges jelle wariu. Et jajah. Wiimati mõni täht tulus weel juhu, aga ülfti ei taha tähte juhu saaba, ega ta pole mõni tähenaarija.

Kui jahu oli läbi, ma küsifin, et mis asja ka nüüd jõowifid, nüüd tuli teifi alla nagu rahet. Aga ülfti kostis, et tal pole mitte aega olnud jõowida. Waata, tema on eht eestit inime, walfiate juustega ja aeglaie ajuga. Tema ei jõua walfikirelt ofustada. Tema jõuats jõowida siis, kui tähe kullu-mine wõetaks filmiaparadiga üles ja ti-nos näidatakse jeda piklambõda, nii nagu wahel näeme jalgallimängijat wõi wõidu-foidu hooftit unijelt wenimar läbi õhu. Ho-bu wenib õhus pool tundi, siis jõuab alles üle talistuse.

Naamooibu on loob ülftiga. Tema kar-dab nüüd, et tähtede kullumine ennustab jeda. Ma ütlesin talle, rumal laps, pea juu, niifugust ärewat juttu ei tohi kõneleba, jee wõib minna weel tallits maksma. Ülfti jai jellest aru täestit. Enam ta jellest ei hinga. Kuib mida ta oma pöwes mõtleb, jeda ma näen.

Hakkas teine lobe järgmisel päewal do-pelt atraid ette panema. Kleepis ja toppis föwastit, nii et nägu nõretas higit. Oli tõe-tehst, siis armas teine, et nüüd on atraid nii kimbab, et mingi gaasit ei pääse fije. Kui mingi ülftin, et gaas tuleb iflagi fije, waata, siis ülfti oli peitunud, nagu ofets teinud teine tähe tõe. Gaasfjeda on ru-mal jeda. Seidab jõel magama ja hom-mikul ei ärtaqi. Siis, kui gaas lastakse linna peale. Naamooibu.

Aga mina ütlesin ülftile, et jeda ei tule. Täheb langewad niijama. Nemat ei en-nustab midagi. Ka jeda mitte, et meie po-litiika taewas jaamad endiseb täheb lange-ma, Wabadusfjajale arwawad küll nii,

Kui tähed langewad...

Näaghatse, et kui täht langeb, siis tuleb imetõhtu midagi jõowida, jee minenat siis täide. Ma räägin muibugi taewatähtel. Kinnatõhede langufest ma ei räägi. Mina ei jõowi neile langust. Ma ei jõowi lan-gust kellegile. Aga kui taewatäht langeb, waata, ega mina keelata ei jaa. Kui taewa-täht langeb, kas siis tema lips läbi on, jeda ma ei tea. Wõi on temaga nagu miniftri-tega, et langeb miniftritoollit ära, aga ega jellepärast lips läbi ole. Zeinelord on jälle jaramas jamaas hiiugufes.

Waga harwa jõuab inimele omale mi-dagi jõowida, tähe langemine tuleb hirmus äkki ja täib kiirelt. Aga kui mina olin koolipois, mina jõubfin siis jõowida. Pa-min tobe jõowi wälja, et jaagu minust Napo-leon. Sõjatas inimele ma ei ole, aga Napoleon wõib minust fiasit jada. Kui ma juuremaks jain, ma jefin jageli peegli ees, jurufin pea rinbu, lõin täed wahelili ja pungiastin kolebasti filmi. Juustetuta küstufin ofaefest ripalitle.

Nii olin ilka Napoleoni plaani füll, kuit nii jarnane ma ei olnud, nagu jeda teeb Paul Winna. Tema kääs jee õnnestub pa-temini, aga ega ta jellepärast mingi Napo-leon ole. Ta pole wist ojanud jeda tähe langemisel jõowidagi. Nii et temast Napo-leoni ei jaa ka mitte. Aga minust wõib jada. Nüüd mu juufin on küll peast ära kinnud, aga jellest wist pole lugu, wõib ju olla Napoleon tulatagi.

Sõjajutud ei waki. Mandshutuo walit-jus teatab, et wenelased Siberis olewat wiimajel ajal agaralt ametis õhujõudude foctamijega Mandshutuo piirile. Sennu-wäe mandõwritest piiri lähedal olewat oja wõtnud üle 1000 sõjalennuki. Wladimor-koffi olewat jaadetud mitmete allweelae-wade üfifinud ofad, mis jeejefes töötoda-des kofku seatud ja wette lastud.

Buddistide kongress. Berliinis tuli ko-lu rahwuswaheline buddistide kongress. Ühes India, Jaapani ja teiste hommitu-maade efinabajate wõtamad oja kongres-sist ka Euroopa riitide nagu Inglife, So-landi ja Saffa jaaditud. Selgus, et wi-mastel aastatel buddifm on Euroopas ka-nud hulgaliselt jageid. Inglismaal ilmu-wad ijei mõned ajakirjad, mis pühenda-tud buddismile.

Siis waries kofu. Milaanos, Itaalias kufus fäse raudteefid mana raudteejaama hoonete lammutamisel. Kuib matfid oma alla mitmed jalatäijad, muuseas ühe läbi-fõitwa auto inimestega ja ühe woaauto. Kuibde alt on tänini wälja toodud kahella laipa.

Solidariteet! Teifjel internafionaal kongressil, mis hiljuti aset leidis Pariifis, pandi toime korjanud Saffa laaswõit-le jate heats. Gaaratud solidariteedist Saffa föitafistibega, õhwerbas tuntud prantfufe föitafistide juht Leon Blum jeltfimeeste-pagulaiste heats tervelt 10 jantitimi, j. o. umbes 25 senti meie rahas. Teifjed „jelt-fimejed“ ei tajtnud midagi teada korjan-dufest, kolmandatel polnud raha kaajas.

Jää löi hääleb fäse. Alal, kus juwine tuumufelaine oli wõlutunud ka Austria, tahits üks noorpaar Sings ennat kirjuts lasta laulatada. Selgus aga, et juure tuu-mufe töitu orelit wõled olid nii rufkes, et orelit ei saanud kajutada. Noorpaar aga leidis, et kirjuts laulatamife juures ei to-giits puuuda orelimäng. Orelimängijal tuli hea nõu. Ta saatis lähemasje ölle-wabrituse jaa järele ja ajetas jäätifid orelisje. Warsti olid orelitwõled jällegi tor-ras ning puufafifu talitust kirjuts saatis wäärifas orelimäng.

Kommunifm Hollandis keelu alla. Hol-landi walitus kawatseb kommunistliku partei tegewufe Hollandis ära keelata ja kommunisti kuulutada seadufewastajeks liifumifeks. Walitus on jõubnud arufaa-mifele, et kommunistid jefitfewad riigi äraandmife plane.

Ras spioon wõi waras? Poola konju-laadi fefetär Wolpiński Põifinewis jai ülesandeks toimetada Warsjawi mitmed poliitilifelt tähtjad dokumendid. Ülelades Wene piiri, juifus Wolpiński magama. Kui ta jälle äratas, oli fofpner, milles olid ta jõofeks ufalbatud dokumendid, labunud.

Wanapõifid wõifsewad kolafunfist. Eäärane wõiflus pandi toime Mannhei-mis. Hulgalistest jõowijateft pääfesid wõif-lufje 25 wanapõifit. Wõiflufje ülesandeks oli — wõimalikult hästi, ruttu ja oda-walt keeta. Tõidus waliti foaliga hapu-fapjaste ja kartulitega. Wõifsejad olid walgetes kolardõwastes, warustatud fuure kulpidega. Oreftri helide faatof algas wõiflus, mille tulemus oli kaimis illa-taw. 32 minutiga oli tolt walmis. Seimife aasta rekord, kus wõifsefid naifjed, oli löõdud.

Woolutarmitajate freit. — Omapä-rane freit on lahti puhkenud Wiinis. Austria pealinna linnaawalifus tästis ga-afi ja elektriwoolu tarwitamife hindu. Ela-nitid protestifid hinna kõrgendamife wa-stu, kuit linnaawalifus ei alandanud ta-riife. Põdanafid kuulufafid wälja freitgi. Mitte tarwitada „raefoja-enamlaste“ woo-lu ega gaaf! Kui jee wõimatu, siis wõi-malikult piirata tarwitamist. Alguje tegid wõõrastemajad ja restorandid. Reflaam-tuled kustutati föit, lampide arm wähen-dati, juuremajufufjed piriid afenbati wä-hematega. Niimiif wähenbati woolutarmi-tus 50 protfenti ja roflemgi. „Raefoja-enamlased“ oodatawa kaju afemel jaawab kahju.

Karkudel läbi maailma.

uus reifimifis läheb moodi.

Reefatamaale saabus tagaft omapärane rekordimees. See on Spiridion Gianna-topulus, kes maailmajõjas koatas ühe jala ning karkudel rändas Wlehandriast Kapfabinini. Rännal läbi Afrika mantri testis mitmed aastad.

Giannatopulus kawatseb warsti ette wõita uue rännatu karkudel. Seeford üle Euroopa, Kreefati kuni Norrani.

Ka Cestit tunneb jarnafjeid wägimehi. Hiljuti ajus Cestift maailmarännatule karkudel ühe jalaga inwallid Pitler.

Neljapäew, 12. oktoober.

Tallinn. 17.45 heliplaate ja reflaami. 18.00 wälismaifi päewauibufjeid. 18.15 heliplaate. 18.45 kodumafi päewauibufjeid. 19.00 üfetanne Tartuft. 19.30 „Waba Maa“ peatoimetaja Ed. Laaman: „Meie-aja diktaatorid“. 4. loeng: „Sittler“. 20.00 üfetanne Tartuft. 20.05 kontiert. Juh. R. Palm. Wahepeal efitab jõololaule Milmy Laib (fopran). 21.30 heliplaate — Gla-juunow.

Tartu. 17.45 reflaami ja heliplaate. 18.00 üfetanne Tallinnast. 19.00 inglise keele tund (mag. Siimeel). 19.30 üfetanne Tallinnast. 20.00 imateade ja ajanäitaja-diendus. 20.05 üfetanne Tallinnast.

Reede, 13. oktoober.
Tallinn. 17.45 heliplaate ja reflaami. 18.00 wälismaifi päewauibufjeid. 18.15 la-letund. 18.45 kodumafi päewauibufjeid. 19.00 M. Saul: Kadu ja ebu loobufes ja õhifoonas. 19.30 Hugo Reiman: „Cestla-ste elumõime“. 3. loeng: „Cestit rahwa ju-remus“. 20.00 üfetanne Tartuft. 20.05 kontiert. Juh. R. Palm. Wahepeal efitab jõololaule Artur Rinne — bariton. 21.30 heliplaate.

Tartu. 17.45 reflaami ja heliplaate. 18.00 üfetanne Tallinnast. 20.00 imateade ja ajanäitaja-diendus. 20.05 üfetanne Tallinnast.

Rodumaal:
— Sijekaitse ülem karistas riigifogulii-get „tehwit“ P. Kroofi ärewate kuubufie lewitamife eest 2000-kroonise rahatrahwiga, jelle mittematfifel 90-päewaje arest-tiga ja peale jelle weel 90-päewaje wangis-tufega ilma rahatrahwia.

— Eßna-Wõrumaal, Misfo wallas, Cestit-Läti piiri ääres laffid Laura raioa-ni piirimalwurid maha jalataubawebaja autojuhi, kelle nimi on Nikolai Kals, elu-loht Tallinnas, Liimamäe tänamal.

— Tallinnas tungifid wargad Mere-puisteel ajumafje adwentistide kirjufse. Wargad murfid kantfeleirumifis lahti ra-fafafja ja wiifid ära 300 krooni.

— Kanaafu wallas, Tartumaal, leiti Mehemetja külas ühes popfitalis jurnult Kolora walla kodanil August Laif, 28 a. wana, ja Linda Kull, 22 a. wana. Waga-jatud kirjati jelgub, et nad ühifelt ofus-tafid jurma, mille järele noormeis lastis maha neiu ja siis enefe.

— Tallinna jaabus ühe prantfufe töö-s-turitegrupi efinbaja infener Nikolai Pop-pen, kes hakkab pidama läbirääkimisi Cestit põlemifit weots Prantfumaale.

Kaja taga:
— Korrapärane lennuühendus Euroopa ja Amerika wahel kawatsetakse awada eesolewal kewadel. Sellest kajutatafje ära eesolewalenduri Lindberghit fegumufje.

— Londonisje jaabus wiimajel ajal õi-ge fuurel hulgas odamat Siberi wõib, mis rihtib hinna Walfi riitide, jeege ka Cestit wõil.

— Oktoobrifku lõpul lenwab Moskogude Wene juur õhuskaader Pariifit, et teha wastufilafafitu prantfialaste hiljutifjele kü-lastajule Wenemaale.

— Londonis, tunningaloast ees kaotas ühe föitja autojuht meelemarfufe fel film-pilgul, kui löst ees wähetati wagtõnda. Auto tormas inimestele peale. Kolm ifikut jai jurma, 9 rastefti wigastada.

— Kurifluus Tõdjela tegelane Ur-fõlcht tagandati nüüd GPM loofsejufit.

Hiiglapüramiid Mehhiikos.
Sumitam arheoloogiline leit.

Mehhiikos awastati arheoloogide poolt hiiglapüramiid, mis oma juurufe poolst ületas fuurimad Egiptufe püramiidid.

Epõlha püramiid oli ajafõuful fattu-nud mullatõhiga ja nii lõpjata taimestif-luga, et püramiidi olemasofult polnud kel-legi aimu. Püramiidi waremeh peeti loo-mulikfiks mäefinfats, mille tipul asub efi-meeste fiserandajate poolt püstitatud kirif. Waid juhufifult awastati, et mäe alufes on püramiid.

Efialgetel uurimufel on fegunud, et püramiid on järt-järgult fuurendatud juureefitufte laudu. Uurimifetööd ke-s-tawad.

Kui kaua saab „hinge kinni pidada?“
Reford — 250 fefundit.

Seda küsimust tähtfid lahendada kaks ameerika õpetast Guilford ja Bogeler. Sellest pallafid nad wabatõhtilife harju-tajaid, kuna wõime — hingamifit kinni pi-dada tõufjed harjutufte najal. Sarjutajad jagati kahte gruppi.

Efimeine grupp wõis wiiepäewalife har-jutufe järele 30 kuni 80 fefundit hinge kin-ni pidada.

Teine grupp, mis koošnes suuremate wõimetega ifitufest, algas oma harjutuf 50 fefundifit ning tähe nädalaga faawutas refordi — 250 fefundit, j. o. üle 4 minuti.

Katfuge järele aimata. Siis leiate, et jee polegi nii lerge.

20 eesti neidu reisi- valmis

PERUUSSE!

Üks pruut
asus juba
teele.

Peruu laevade Tallinnast lahkumisest on möödas juba umbes kuu aega. Peruu merikarude ja Tallinna õrnemsoo vahel loodud sidemed ei näi, kiuste kõigile oletustele, aga sugugi „ajaga proportsionaalselt“ lõdvenevat, vaid koguni kõvenevat. Peruulaste lõunamine „brünett“ ja tallinnalaste „blond-võlu“ näib erakorraliselt hästi harmoneerivat. Muidu on ikka harilik asi, et mõne laevastiku sadamast lahkumise kuuagse juubeli tähtpäeval on amori ja teistest sidemetest veel vaevalt jälgi järele.

Nüüd on aga kuu aja jooksul lood kujunenud niikaugele, et tervenesti paarkümmend Tallinna neidu juba esimesel võimalusel lahkuvad Eestist ja valivad omale uueks kodumaaks imedema Peru. Peruulaste poolt rajatud „armastuse büroost“ salakavalalt väljatoodud andmete järele on nimelt kahekümne Tallinna naisolevuse kirjavehtus säärases staadiumis, et Eesti tolmuhapähkimine oma jalgelt toimub arvatavasti kohe niipea, kui kullamaa tõmmunahksed laiapüksimehed on oma „kolumbuse teekonnalt“ otsaga koju tagasi jõudnud.

Tallinna neidudest on need 20 õnnelikud, kes olnud peruulaste Tallinnas viibimise ajal oma rüütliteks välja valida kas ohvitseri või aiateenijaid. Mitu neid peruulaste jõuavad oma maailmareisi lõpetada, j. o. jõuavad otsega koju, on nad lubanud saata Tallinna poole teele tarvilikud rahad, load ja dokumendid. Need „Tallinna õnnelikud naised“ on juba astunud viimased eelsammud oma ärasõiduks.

On ametiautustega peetud vastavaid „nõupidamisi“ selle üle, kuidas tuleb toimida, et lahkuda Eesti kodakondsusest ja purjetada „kuldrannate“ poole.

Kui viimasel momendil ootamata muft kaks Peru ja Eesti vahel läbi ei jookse, võib juba selle aasta jooksul oodata nende eelilannadest „lühikese“ lahkumise Peruusse.

Nagu selgunud ei olnud need kaks kümme eelilannadest pääsuteks. Tallinnas viibinud Peru lae-

vastiku meremeeste esimeseks ärasõitnud pruudiks osutus Gilda W. Gilda oli Tallinnas mõitnud ühe laevastiku kõrgema ohvitseri sõdame.

Armuti vastastikku esimesest pilgust, nii et juba peruulaste Tallinnas viibimise ajal lepitati kokku peatjes abiellumises. Kogu laevastiku Tallinnas viibimise ajal weedeti koos ilusaid päevi. Saabus laevastiku lahkumise päev. Mõlemad „dellareerisid“, et teine teistega laiemat aega lahus mõimata elada. „Punanahk“ otsis kogu oma viimased tallelepanud meeringu, laenas veel juure kaaskõitsetelt, mis võimalik ja andis rahad oma väljavalituks tingimusega, et Gilda selle raha kasutab Peruusse sõitmisel.

Et meremees ei teadnud, millal laevastik kodumaale tagasi jõuab, lubas ta teha kirjalikult vastavast korraldused oma vanematele, kes asuvad Peru pealinnas Lima,

et nad võtaksid minia igal ajal korraldust vastu ja hoolitsesid tema eest ka juhul, kui merelaru ise ei peaks olema jõudnud tagasi.

Tulewane senjora tegi nagu kogu lepitat. Et raha mahepeal ära ei kulutaks ja et Peru laevastiku kodumaale tagasiõudmise äraootamine armastusest lähtunud muutunud Gildale hakkas ülejõu kaima, ei oodanud ta laua;

litviteeris oma viimase Eesti olema maie waranduse, müüs maha mõõbli ja igasugu üleküllased esemed, ning ajas hiljuti teele oma uue kodumaa poole.

Paarkümmend romantilise armastuse ihajat Eesti neidu, kes lahestamad Gildat, et peavad oma rahajadetiist veel alles ootama, on iga filmipilt valmis järgnema oma „juurele eeskujule“, õnnelikule Gilda W.-le. Muidugi tuleks siin meile tatarlastele soovitada kõige suuremat ettevaatust ja järelekaalumist.

Ei ole fidemed Eesti kaittenud muidugi ka kahel armutangelasel George Balcarcelil ning Cesar Moncal. Nad pidasid oma sõna ja läkitasid kogu kirjad Tallinna poole, niipea kui waevalt olid puudutanud Londoni pinda. Cesar ja George, mõni nagu viimane ise kirjutab „Jorge“ manitiseb kirjas oma armajaid olla oma peruanodele truu. Nad lubavad warem mõi hiljem ford kinlasti Eesti tagasi tulla ja wiia oma väljavalitud kaasa Peruusse. Kui nende blondjuukselised unistused aga soowivad, on ka poisid igal ajal nõus, digemini eelistavadki juba ise, ajuma Eesti. Mõlema, Jorge kui ka Cesar kirjalõnad olid niimõrt täis tõst ja kirglist armastust, et põhjamaalastele tundub see kõik nagu weidi liialdatuna. Mõlemad peruanod saatsid ümbritsees pruutidele peale kirja veel ühe figareti.

Sigaretid! Keelasid ju mõlemad „finjorid“ oma pruutidele suitsetamise ja alkoholi jootide joomise. Sigaretide saatmise mõtte ja otstarbe seletasid nad aga kirjas järgmiselt:

„... kuigi teelastele selle suitsetamise, lubame selle figareti erandina ära suitsetada. Selle ärasuitsetamine ei ole aga mõeldud niijama lihtsalt. Need figaretid peate teie Armilbe ja Alide ära suitsetama toos jamal tellaajal, kui meie Jorge ja Cesar juba teeme. Seejuures mõtleme, nagu oleksime jälle neljateist toos, mõtleme kenamaile tundidele, kus olime neljateist.“

Peruanod määravad oma kirjades ka kindlaks päewa ja kellaja, mil kaks saatustetud wägisti lahutatud paari peavad kogu tulema ja unistuste ning rahupibud ära tõmbama.

Kaks lootusetuna näivat peruulastest armastajat kirjutavad oma Londoni jõudmist heledais wärves. Neid olemat koheldud hoopis paremini kui nad juba algul arvata mõisid.

Suurelt ojal on see küll tingitud sellest, et neil ei tulnud minna uuesti samale laewale, millel nad olid Eesti tulles ja Eesti olles. Nende Londoni jõudes olid Tallinnat külastanud laevad juba Londonist lahkunud, tootumata kodumaa poole.

„Armastuse langelased“ on praegu Peru sõjalaewa „Kima“ liikmed. Tähenadud laew oli ka see, kes tõi Tallinnast oetud laewastiku meeskonna täiendamiseks juure uusi mehi Londonisse wastu.

Kaaskõitsetajad madruled kohtlewad neid koguni erilise lugupidamisega. Raht Tallinna seilsejat peetakse koguni wäikesteks langelasteks. Nende armastes armastuse pärast karistada saada ei ole häbi waid auast.

Ka Londonis asuw Peru konsul olemat neid koheldud kõige paremini. Inglise lehemehed olid aga meie langelased mõtnud päris „õnnets“. Peaegu tõi suuremad lehed on mehiteid usutlenud ja tõi kaitamaw nende luugu ja saatust oma lehtedes kõige fädamlikumalt. Inglise tõderakonna

häälelenda „Daily Herald“ kirjutab oma laewastikust armastuse pärast maha jäänud madrulest järgmiselt:

„... madruled wiibimad praegu Londonis ja leinawad taga Eesti launitare. Peruulased Georges Balcarcel ja Cesar Moncada armusid Tallinnas esimesest pilgust kahte ilusasse eesti neidu, saatust nende pärast mõlgadesse ja pandi wangi.“

Sõjem tõi ilusad Tallinna neid seganud end seise asjasse. Naised panid toime torjanduse ja malsid linn Cesar ning Moncada wõlad. Pärast wanglast wabanemist madruled sõitsid Londoni, lootes siin leada oma asjad loonde.

Kuid kõigist ametasutuste uste sulatamisest hoolimata jääb neil üle waid üks — sõita tagasi Lõuna-Ameerikasse, sest Peru walisus nõuab nende wäljaandmist ja deserteeridena Peruusse saatmist.

Peruulased pole sellest hoolimata muutnud meelt, waid linnitawad, et küll nad kuidagi ittagi pääsewad Eesti tagasi. „Meie eesti neid“, nii seletasid nad meie lehe esindajale, tahawad, et me neid toistime ja nende wanemad lubawad meile tööd hantida. Nad on ilusad ja meie armastame neid. Meie ihtame tagasi Eesti, lugugi mitte Peruusse.“

Oma kirja lõpus räägivad mehised veel oma jutujamamisest Londoni Peru konsuliga. See olemat muuseas tähendanud, et tema wimaldaks neil kahel armastajal sõita tagasi Eesti, kui nende pruutide wanematelt tuleks wastawad nõusolekud abiellumiseks ja load Eesti wõimudele, et mees- tel lubataks sõita ja jääda Eesti. Kui ainult kiri wastawate paberitega saabus Londoni tema kätte enne „Kima“ lahkumist — enne 13. oktoobrit.

Oma kirja lõpulauks ütles Moncada troostiwalt: „Meid ootama karistuse juhtes ei malka teil muret tunda. See on lõppude lõpuks wäga

hõlme, worreides leuega, mis ootad Tallinnas wiibinud peru laewade tähtsamat mehi.

Pool „Parinase“ naftalaadungit sulutatud Tallinnas ja „Kima“ wiibivatele Peru sõjalistele wõimudele on seletatud, nafa- ta olemat sulutatud eestlastelt osetud „Lennuki“ ja „Wambola“ proom- wiisitud tegemiseks. Need proomi- sõidud lõpewad wiist sõjakohuga.“

Kui pruudid said teada kirjade si- su, ei tahtnud piisatavalt piiri tulla. Tädrutud lubasid omaltpoolt poistele saadetud kirjades tõi poiste poolt antud juhtnõudid täpselt täita ning tootajid edasi olla truu ainult oma peruanodele. Kirjad saadeti muidugi Londoni poole teele. Täita aga peruulaste palwe juba aja, mille järele- duksena

senjorid mõitfid uuesti tagasi sõita Eesti ja siia ka jääda,

ei ole wimalik lühike aja tõttu. Pealegi on kaheldam, kuimõrt tõstis mõttes konjul neid sõnu, mis ta rääkis Cesarile ja Jorgele nende Eesti tagasiõidu wõimalustest. See mõis ju, ja tõenäolikt oligi, ainult tõõs- taks „murtud“ meremeestele. Kui pli- kad jeni olid elanud weidi „laialt“, siis lubasid ja tootajid nad oma „Romeo“dele“, nüüd täielikt munta oma eluwijele. Endine elu peab unustata- ma, kuuluma ainult minewikt.

Armilbe lubas sõita esimesel wõimalusel oma wanemate tallu maale ning end edaspidi elatada ainult auja talutõõga.

Muide tahab edespidi olla ainult müüjana abiks emale, kes peab kio- ki Tallinnas. Armastus teeb tõepoo- lest imesid!

Walge mees neegrite sultaniks

Kuidas Ndisha walgete toetusel pääsis troonile. Saksa maadeuurija kummalised seiklused mustade seas.

Naiswalitseja meestehaarem.

Saksa maailmuisnit Paul Reichard on tegelenud ka maadeuurijana Nafricas, kus ta wiibis wiis aastat järgimõõda. Teda peeti juba tabanuks, kui ta Euroopas jälle tekkis filmapiiril.

See oli juwel 1180. aastal, kui Reichard jõitis Nafricasse jatslaste poolt organiseeritud ekspeditiooniga, eesotjas dr. Schöleriga. Wiimane pööras warsti tagasi Sakjamaale, dr. Kaiser juri teisel rännakuastal ja dr. Wõhm langes wõitluses pärismaalastega ekspeditiooni poolt awastatud Upamba järwe läheduses. Ekspeditiooni juhiks jäi Reichard, kes hiljuti jutustas ühele ajakirjanikule oma tooaeg- jeteist seiklustest Nafricas.

— Meie tungisime Taborra'st lääne si- his Nafrica sijemaa. Asutajame Katoma jaama. Sõbrustasime Ugunda sultaniga. Kuid see juri warsti joomahullustuses. Mustad alamad pidid walima uue walit- seja.

Sultani bel Ndishal olid suurimad schansid troonile pääsemiseks. Kawal troo- nipretendent oli meid walimud omale toels. Meie saime kutsu ilmuda Zgondasje. Warustatud igasuguste fingitustega asuti- me teele. Kui saabusime pealinn Zgon- dasje, algasid kroonimispidustused.

Ndisha paigutati pimedasse onni, kus ta pidi wiibima nooreluuni. Paitsjeks pahade waimude eest. Pärast jeda järgnes kroonimise tseremoonia.

— Sultanna kaawalitsejateks neegrid walisid dr. Wõhmi ja minb. Kuid meid ei pistetud pimedasse onni. Neegrite arwa- tes olime meie kui walged kaitstud turjade waimude salajepitustes wastu.

— Kroonimise eelõhtul toodi Ndisha pidulikult wälja oma onnist. Rahwas ju- beldas ja pidustes terwe õõ nii kitarikalt, et meile ei tulnud und filma. Pommikul ajelati sultanna puujuurikalt meisterdatud troonile.

Suure konnaatõrki läbi puhuti talle tarust pähe.

Walitsejame wõimu märksidena annetati Ndishale kirwes, minule — oda ja dr. Wõhmi wibu. Ühes naiskultaniaga olime jaanud piiramata õiguje mustanahstete

kobanikube elu ja jurma üle, olime neeg- rite sultanid.

Kadunud sultanil oli haarem mitme- kümne musta launitariga. Naiskultani ei tohtinud oma wääriluses maha jääda eel- lajast.

Ka temal pidi olema haarem, mis muidugi koosnes meestest. Kuid nende koguustate täitmise järjekor- lititas alalisi aruajamatusi.

Lahurwamiit teitas ka meie kaawa- litsemise õiguiste teostamine. Meie mus- tad alamad olid warastanud dr. Kaiserilt paki riiet, mis oli meile tähtis kui fingit- tud eje. Wõõrjime Ndishalt, et ta korral- daks selle asja. Kuid sultannal polnud asja wastu mingit humi. Et aidanud muud, kui asujame ise oma walitsejame õiguiste kasutamisele. Dr. Wõhm ja mina ühes 30 mehega moobustasime karistuse- jalga. Meie läheneimisel küla, kus leidis aset wargus, olid küla meeselanikud kadu- nud. Wõõrjime naised pantwangsibets ja asujame tagastite. Seal ilmusid kadunud mehjed, kes meid aupallikust laugusjst üle külmawid joimurahaga. Meie et laisnud en- did segada ja jattakime teed. Meid jälgi- sid wahajad külaelanikud. Jtta parajas laugusjes meist.

Teel tahisime peatuda ühes külas. Kuid meid wõeti seal wastu noolterahaga. Püs- titulega wallutasime küla ja wõõrjime sealt laaja mõned wangid. Nii saabusime ta- gasi Zgondasje.

Naiskultani wõõrises hirmust, kui meie ilmusime tema pale ette.

Seletasime, et ta meid, oma kaawalitse- jaid, kuitahilikult on jätnud hädasse ja et ta selle jüu peab lunastama. Lunastusjks määrasime 35 naela elemantiluid, 12 raudlabidat ning ühe kisse. Peale selle pidi Ndisha awalikult meie ette põlwili last- ma. Kui niimõisi oli õigus jälle jalule seatud, lasime pantwangid wabaks.

Zgaford ei läinud asi nii rahulikult. Katanga sultan Mitrri juhtus wenuilikult walgetele. Ta sõjafad alamad tapid ma- ha 14 inimest minu saatkonnast. Meil oli palju tegemist, et pääjeda eluga.

Leipzigis protsessi „murelaps“.

Mitigipäewahoone süttamise protsessil Leipzigis teeb kohtumõistjatele palju peamatu üks teebalustest — bulgaarlane Dimitrow. Ta küttas tõi süttisuseid iserad- walt ümber ja on mitmel korral kohtumitid piinlikku seisurorda seadnud. — Piibit näeme teda paremal.

Walsett — uus moetants.

Wiini tänamune loomine.

Ulgab tantsumoone, ja nagu iga aasta, nii tahetalle ka tänamu tantju alal jere- weerida midagi uut. Wiini, mis jeltfond- liku tantju alal jeni pidi leppima sellega, mis impoorteeriti Londonist, Pariisist wõi Ameerikast, tahab nüüd omalt poolt midagi wälja panna. Mõõdunud hooajal oli tanganilla see, mille kutsus ellu Wiini tantumelster Franz Lutas. Tanganilla on praegu Schweitzi, Itaalias, Ungaris jne. eelistatamaid tantje ja loobetawasti jääb ta ka eelseiswal hooajal uuel ja lihtjasta- tud kujul tantjutawasse püsima.

Nüüd on Wiini tantjudetajad jälle ametis uue moetantju „Almaetoomisega“. Seelord iseloomustab uut tantjuloomingut tolmweerand talt, wastandina tanganilla „serenaaditaolisele“ rütmile. Uue moetant- ju nimi on walfett, mis tähendab wäikest walfist, nagu miniatüüris.

Walfett on eestlalt mõeldud moodja lü- hewalfina, kuid ta peab wastama praeguse jupugõime spordimaitsele. Sellepärast ei ble walfett mitte monotoomne teerlemine,

waid waheldusrikas figuuritants, mille juures iga tantija wõib wastawalt oma ojaruusele, maitsele ja wõimetele lombi- neerida jamme mitmesugusteks figu- rideks.

Endine poksimeister helifilmis.

Carpentier kinotähena.

Georges Carpentier oli mõned aastad tagasi Euroopa kuulsam poksimeister ja prantslaste lemmik. Suurte lootustega saatsid prantslased ta Ameerika poksimõis- tusele Jack Dempsey'ga. Kuid see mõistlus malsis Carpentier'le ta karjääri: ta kaotus oli nii häwitan, et prantslased ei taht- nud oma lemmikust enam midagi teada.

Nal, kus kuld wõõlas jöena, ei mõist- nud Carpentier midagi tõrwale panna mustapäewa jaoks. Et teenida oma tga- päewast leiba, pidi endine poksimeister esinema warietees. Nüüd kuulame, et Car- pentier lähel üle filmi. Ta on palgatud Henri Decoin' uue helifilmi jaoks, mis kujutab algaja poksitähe karjääri.

Puulsuste elutee on teeruline ja täis offaid,

Appihũũd Hispaaniast.

Välismaa kelmidel nähtavasti omamaa olud kipuvad kitsaks jääma. Ega nad muidu ei katsuks hanesid püüda isegi Eestist.

Mõne aja eest sai Tallinna leivatööstur J. Miller õige kummalise kirja Hispaaniast. Nagu hiljem selgus, oli täpsalt samasugune kiri tulnud ka J. Puhkile, kes aga sellele lihtsalt vastamata oli jättnud.

Kiri on saksakeelne, kirjutatud masinal. Kirja-saatjana on alla kirjutatud keegi salapärane „C. de S.“, kes palub J. Milleri abi „ühes usaldus-asjas“, nagu ta ise nimetab.

Kirja sisu on lühidalt järgmine:

Bankrottiminefut Castro de Santos nägi juba küll aega ette. Ette-

Dokumendib näivad täiesti ehtsa-
tena; tahtlust aga aratav ainult pilt
kiri, mis kirjutatud kirjutusmasinal,
hiljem aga nähtavasti paljundatud.
Miks E. de Santos masinal kirjutab,
seletab ta ise sellega, et

Raskke on tõepoolest otustada esimesel hetkel, kas Castro de Santos on suur tein mõt tõepoolest ainult õnnetu äärmes, kelle kirjasaja vastu auksad mõtet on. Dofumendib näimad mõimast finnikatvat, on aga muidugi ka mõimalist, et õige Castro de Santos dofumenditbega opereerib mõni rahmuismaheline kelmide jalkfond. Ngatahes hva Miller jättis seeford sõbu Hispanianiasse katki. Varem lartat kui lartetieda!

Sõjamaal on alga-
nud korjandusest
töötule abiandmi-
seks talvels. Sel-
leks tegemiseks on
rafendatud ipegi
loerad. Pildil —
Saksa koolus loer
„Greif“, keda nime-
tatakse saksa Hin-
tin-tin’iks, karbiga
raha korjamas.

Glav ehitustegewus peab elustama tööstusi. —
Miljonlinna projekt. — Ameeriklaste
suurejoonelisus.

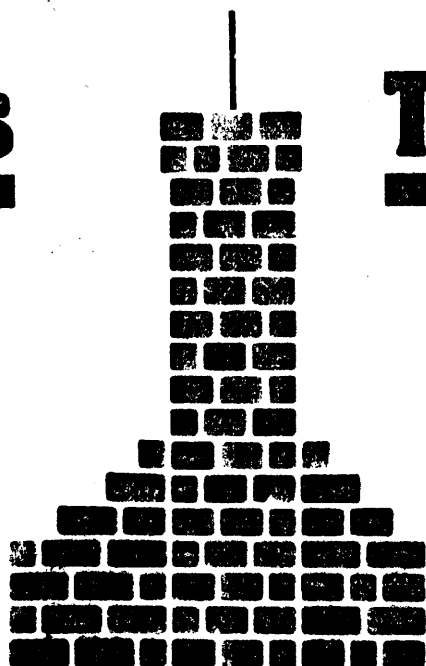
Nem-Dorgi arhitekti lamad on
valmistatud uufimate nõuete loha-

See higitakavand äratas muibugi
togu Ameerikas suurt tähelepanu.
Ameeriklased ei tahts, et see jääts
unistujeks; praegu arutatakse elu-
walt, kuis jeda kawa läbi viia. Ei
kahelda, et dollarmiljardid, mis lu-
lubad miljonilinnas ehitamiseks,
saabakse kofu, seda enam, et mitmed
juured kontjernid — nagu näiteks
terafjestrust — on väga humitatud
sellest projektist. Minute aži, mis te-
kitab vaelusi, on uue linna asukoht.

Praegu tunnevad paljud maaoma-
nikud mitmetest ojarikidest suurt hu-
mi uue linna vastu. Pole ime, kui
teisel pool lompi lerkib korraga mi-
tu sellist miljonilinnas äles.

annate wälja, kuid saate selle eest
terwe luu peale parima maa-
rahwa ajalehe „Ma a S ä ä l e“.

Zoompea lümbi on minevitsus puhunud
 meel posju valjumad tuuleks lü praegu.
 Zoompea lojs oli wene kubernerid ajalo-
 hals. Gestiit walitsenad kubernerid wiibi-
 sid wahetpidamata nagu haameri ja alafas-
 mahel: ihelt poost nad pibid täitma Wene
 keisrwalitsuse nõudmisi ja kaitsema wene ma-
 rurahwussitte huiwisi. Isteis killest lü-
 nel arwestada kohalikku aadliga, mõisante.
 ga, fettei oli Wene pealinnas juur moju.
 Geestitid kubernerid „residentid“. Zoom-

pea ümber valitseb vahetpidamata intriigid ja marjastud mõitlused mitmeteljalta hu-

viigruppide vahel, et saada tubernerite oma
mõju alla.

Meil on kasutada humitawaid jentawal.
damatuid materjale Zoompea hilisema mi-
newiku kohta, nende hulgas kubeneri isik-
like täpsirju, ettefandeid Gestimaa olude
kohta Wene siseministeeriumile jne.

Terme peatüki omaette moodustavad
selle materjali hulgas tähtsajad Balti parunite telgitagusteks sepijusest. Nüna „balt-
lased“ proegu jälle kipuvad aktiivsemaks
ola mõtma meie kodumaa saatuselt, omak-
se oialooline materjal eriti hõlmi.

Wiiatase inimeea lehtwusel on Toom-
pea lossis wiibinud ja kealt maad
walitsenud wäga mitmesugused isikud.
Sumitawamaid fupjusid neidest oli tu-
berner Schachowaskoi, kelle tege-
mus jättis meie ellu sügawaid jäl-
gi kelle enda saatuski oli erafortalli-
sõpuga: ta mürgitati külastäigul üh-
te perefondi.

Mis sel p rast ounal jassa proua
juures s undis, see jääb wist igamest
ainult asjaojaliste eneste teada

Enahomskot püüdis küll kõigi abi-
nõudega eestlasi weneštada, kuid sa-
mal ajal tõrjus ta ka sakslasi juhti-
matelt kohtadelt, eriti kubermangu-
walitsusest eemale. Kuid
Dalki sakslastele tuleb nende

Eesti jeltsfond saab mabamalt hingatata ja rahmuslik iseteadmus tousehakatasse end tundma omas kodus. Kui siis saabilapten Pikkat Tallinnas jalatsla Seegeri kaupluses halwasti togebi jelleparast, et ta toneles eesti keelt, siis tutjus see eesti

jeltäskonnas wälja pahameeletormi.
 Sündumuse naelutafid kinni eesti aja-
 lehesed ja äri pandi boiotti alla. Siis
 selgus, et äri, kus ei sallitud eesti
 keelt, oli püüdnud ainult eestlastest-ost-
 jate najal. Riipea kui eestlased boiotti
 alla pandud ärist emale jäid, pidi
 saatslane oma äri julgema.

Selleks arvane Veslegarde'il varsti mõimalus. Tallinna satja kanõdes, gildides, haffastid ja eestlased liituma. Üks nendest, gilbi liige, ektis gilbi traditioonide vastu seega, et peakoosolekul julgus armuõstada gilbi aruannet. Satjlastest koosneva enamuset otjus oli lühike: wõlja! Ja wõljaheitmine sündis pidulikult, muusika saatel. Kuid wõljaheidetu kaebas kubernerile. Veslegarde andis kaebajale diguse ja peale selle korraldas gildide rewideerimise. See wihtastas satjlaste wõga, seft jeni polnud ütsti wene mõtumees Julieni segada end satjlaste gildide liikmistesje asjadesje.

Sellesse ajajärku kuulub Tallinna „wallutamine“ eeklaste poolt, mõit linnawalimistel.

Geislaied saamad mõlikogus enamuse. Tallinna linnapeats walitakse wene-lane Hiatsintow, endine talurahwaas-jade komisjoni alaline liige. Wäilin-napeats aga saab R. P ä t s, kes ühes jellea päljes lähebale ka kuberman-gu walitsusele. Mõit näib arenewat parimas forras.

6. jaanuaril 1905. aastal, kui keis-
ri kaardimägi lajeb keisrile aupauke,
lajeb keegi sõdur ka kuuliga laju. Kuul
kulus mõni samm keisrist eemale.
Kõlm päeva hiljem Peterburi töõli-
sõd munt-preester Gaponi juhtimisel
sähewad rongikäigus Tallwepalee juu-
re, et keisrile ära anda märgufirja.
Noid terowitawaste püssikuuulidega.
Rewolutsioon on puhkemas.

(Färgneb.)

